

Tam almıyan (Irregular) madellerin rölatif ayarı

Yazan :

Yzb. Yılmaz SSOY

Fotogrametride bir çift fotoğrafın meydana getirdiği modelin rölatif ayarı için altı ayar noktasına veya yerine ihtiyaç vardır. Fakat, modeli meydana getiren fotoğrafların sulara isabet etmesi sebebiyle çok zaman karşımıza çeşitli Şekil ve büyüklüklerde suyla kaplı modeller çıkar. Böyle modellerde normal altı ayar yeri bulunmadığından modelin rölatif ayarı güçleşir.

Aşağıda verilen ayrı Şekil ve büyüklükteki  modele ait Şekil ve açıklamalar karşımıza çıkan bu güçlüğün ortadan kaldırılmasında bir kılavuz olacaktır.

Yalnız modellerin rölatif ayarında kamaralardan birinin sabit tutulup diğerine kıymetler verileceği (Anşls ayar) göz önünde bulundurulmalıdır.

Alet operatörü bu üç Őekile ait ayar kaidelerini tam olan modellerde de tatbik etmek suretiyle pratik çalışmalar yaparak elde edilen neticeleri mukayese etmek imknına sahip olur.

Bu tam olmıyan modellerde su içersinde uzanan iskeleler, dalgakıranlar, ufak adacıklar operatör için ayar yeri ve kontrolü için kullanılır.

Modellerde daima (φ) hareketi verilirken rakım pedal hareketi yerine (bx) hareketini kullanmak daha uygundur.

Sırasıyle :

Şekil – 1, Yarım bir model ve buna ait ayar yerlerini

Şekil – 2, Yarımdan daha küçük bir model ve buna ait ayar yerlerini

Şekil – 3, Kőegensel bir yarım model ve buna ait ayar yerlerini gs-
termektedir.

NOT : Bu yazının yazılmasında (Amerika Ordu Harita Servisi Eğitim Merkezi) yayınlarından istifade edilmiştir.

Şekil – 1 e ait açıklama :

A – (1) numaralı yerde (by) ile paralaksı giderin.

B – (2) numaralı yerde (α) ile paralaksı giderin.

A ve B işlemlerini her iki yerde paralaksı giderinceye kadar tekrarlayın.

C – (3) numaralı yerde (ω) ile paralaksı giderin ve 1,5 misli fazla düzeltme verin.

D – Tekrar (1) numaralı yerde paralaksı (by) ile giderdikten sonra (2) numaralı yeri kontrol edin paralaks varsa (α) ile giderin. Yeteri kadar bu işlemi tekrarlayın.

E – (4) numaralı yerde paralaksı (φ) ile giderin.

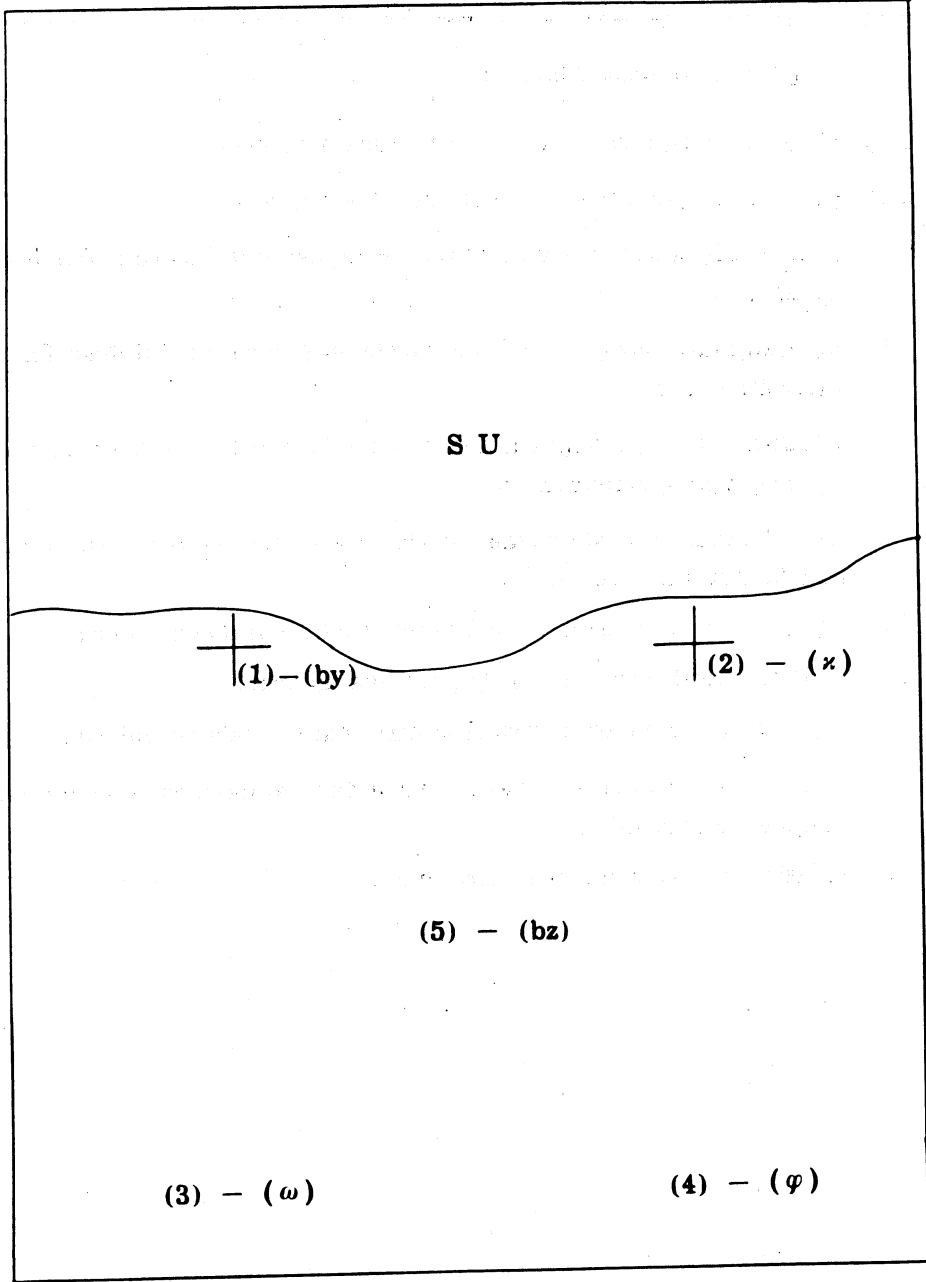
F – A dan E ye kadar olan bütün işlemleri bu dört yerde paralaks kalmayıncaya kadar tekrarlayın.

G – (5) numaralı yerde paralaksı (bz) ile giderin ve iki misli fazla düzeltme verin.

H – Bütün işlemleri modelde paralaks kalmayıncaya kadar yeniden tekrarlayın.

NOT : (4) numaralı yerde (φ) hareketi verirken rakım pedalı yerine (bx) hareketini kullanmak daha uygundur.

ŞEKİL - 1

- (x) Kapa
- (ω) Omega
- (φ) fi
- (+) Resim orta noktaları

Şekil 2'ye ait açıklama :

A – (1) Numaralı yerde (by) ile paralaksı giderin.

B – (2) Numaralı yerde (z) ile paralaksı giderin.

A ve B işlemlerini her iki yerde paralaksı giderinceye kadar tekrarlayın.

C – (3) Numaralı yerde (ω) ile paralaksı giderin ve 1,5 misli fazla düzeltme verin.

Yukarıdaki üç işlemin adı geçen bu üç yerde paralaksı kalmayınca kadar tekrarlayın.

D – (4) Numaralı yerde paralaksı (bz) ile giderin ve bir misli kadar fazla düzeltme verin.

E – (1) ve (3) numaralı yerleri kontrol edip paralaksı giderin.

F – (5) numaralı yerde (φ) ile paralaksı giderin.

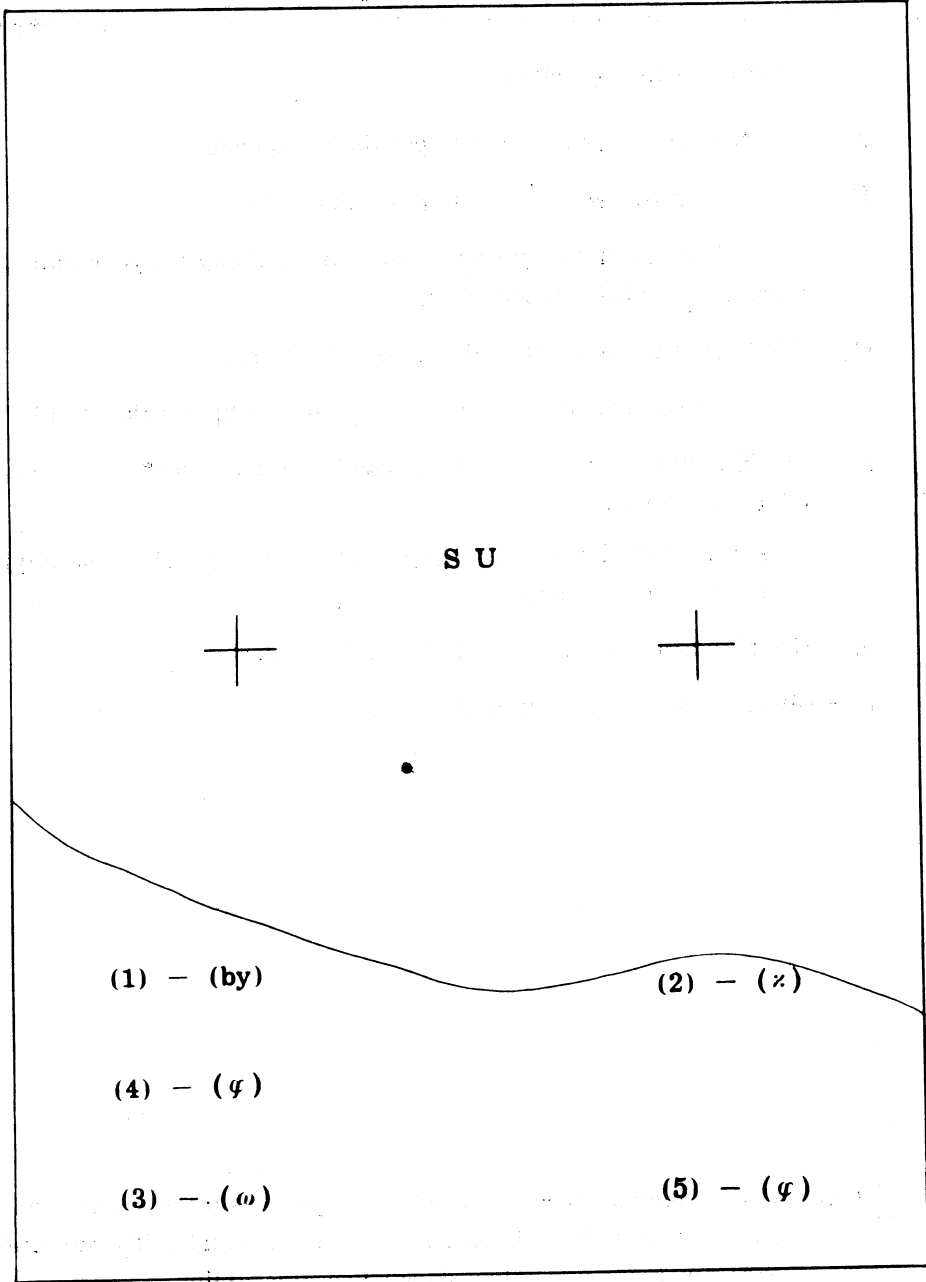
(1) ve (2) numaralı yerleri kontrol edip paralaksı giderin.

(2) ve (5) numaralı yerlerde paralaksı kalmayınca kadar bu işleme devam edin.

G – Bütün yerleri yeniden kontrol edin.

NOT : (4) Numaralı yerde (φ) hareketi verirken rakım pedalı yerine (bx) hareketini kullanmak daha uygundur.

ŞEKİL - 2

- (z) Kapa
- (ω) Omega
- (φ) fi
- (+) Resim orta noktaları

Şekil 3'e ait açıklama :

A – (1) Numaralı yerde (by) ile paralaksı giderin.

B – (2) Numaralı yerde ($\varkappa$) ile paralaksı giderin.

(1) ve (2) numaralı yerlerde paralaks kalmayınca kadar yukarıdaki iki işlemi tekrarlayın.

C – (3) Numaralı yerde (bz) ile paralaksı giderin.

(1) ve (2) numaralı yerleri tekrar kontrol edip paralaksı giderin.

D – (4) Numaralı yerde (ω) ile paralaksı giderin ve 1,5 misli fazla düzeltme verin.

Yukarıdaki dört işlemi adı geçen dört yerde paralaks kalmıyınca kadar tekrarlayın.

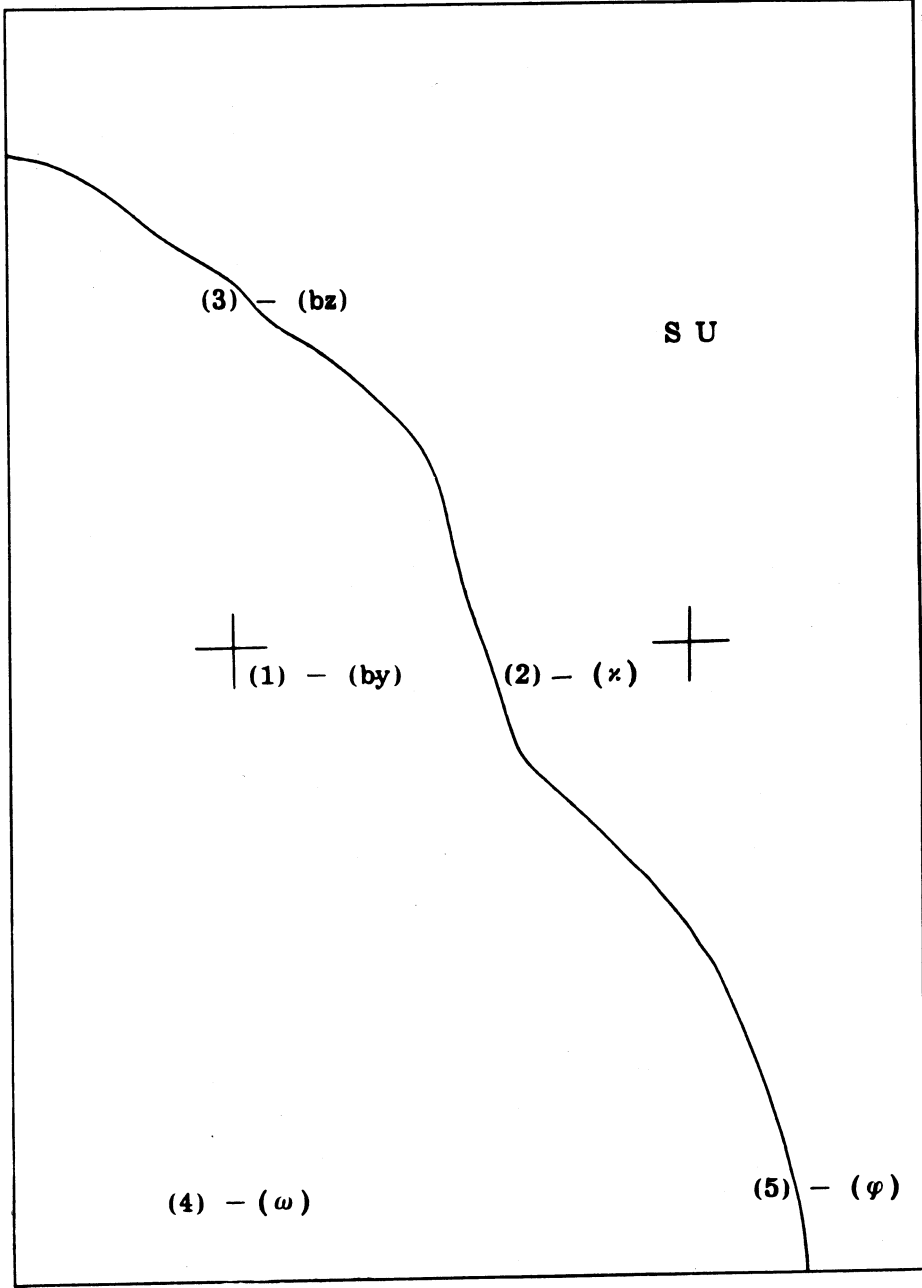
E – (5) Numaralı yerde (φ) ile paralaksı giderin.

F – Bütün yerleri tekrar kontrol edin.

NOT : (2) Numaralı yerdeki paralaks gayet dikkatle kontrol edilmeli aksi halde burada kalmış ufak bir paralaks (5) numaralı yerde bir ($\varkappa$) paralaksı olarak bizi aldatabilir.

(5) numaralı yerde (φ) hareketi verirken rakım pedali yerine (bx) hareketini vermek daha uygundur.

ŞEKİL - 3

- (z) Kapa
- (ω) Omega
- (φ) fi
- (+) Resim orta noktaları